

INARI 13 KK SAAMEN MUSEO II

Kivikautisen asuinpaikan koe-
kaivaus

Aki Arponen 1987

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
PERUSTIEDOT TUTKIMUSKOHTEESTA	2
PERUSKARTTAOTE	3
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
DOKUMENTOINTI	4
KOEKUOPAT	5
NÄYTTEET	7
YHTEENVETO	7

JOHDANTO

Elo-syyskuussa 1987 suoritettiin Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen toimesta kaivaustutkimuksia Inari 13 Kk. Vuopaja -asuinpaikalla. Kaivausten loppuvaiheessa, 10.-11.9., tehtiin samalle muinaisjäännösalueelle, Saamen Museo II -nimiselle osa-alueelle muutamia koekuoppia.

Koekuoppien tarkoituksena oli selvittää asuinpaikan jatkuvuutta Esa Suomisen vuoden 1984 kaivausalueesta itäänpäin (ks. Esa Suomisen kaivauskertomus Inari 13 Kk. Saamen Museo II top. arkistossa), koska suunniteltu Saamen Museon uudisrakennus tulisi ulottumaan myös ko. alueelle.

Inari 13 -muinaisjäännösalueen tutkimushistoriasta ks. esim. Aki Arposen kaivauskertomusta Inari 13 Kk. Vuopaja vuodelta 1987.

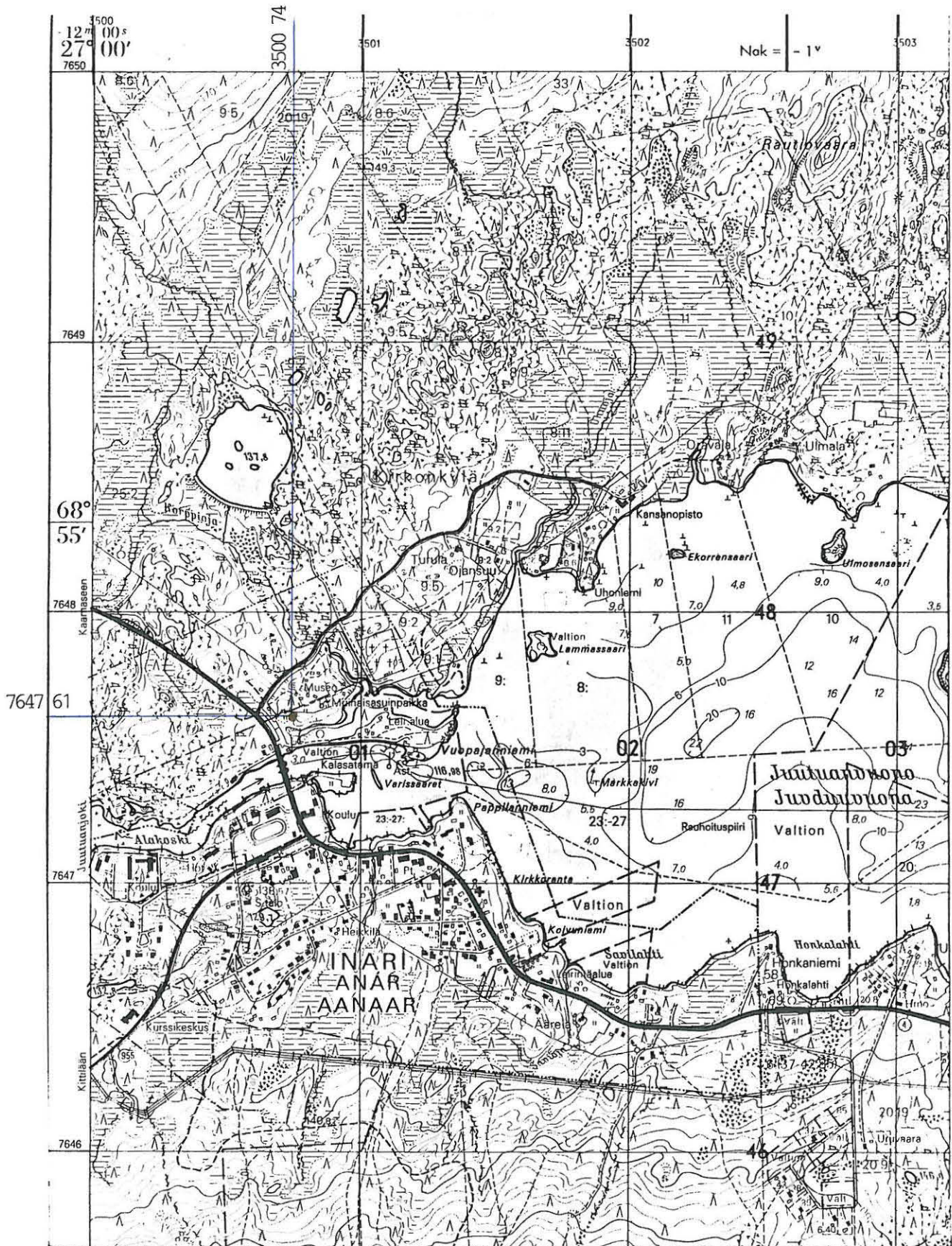
Ivalossa 21.11.1989

Aki Arponen
aluesuunnittelija

PERUSTIEDOT TUTKIMUSKOHTEISTA

mj:n nimi ja tyyppi	Inari 13 Kk. Saamen Museo II - kivikautinen asuinpaikka
sijainti:	
kunta	Inari
kylä	kirkonkylä
tila ja haltija	valtionmaa - rakennushallitus, Siltasaarenkatu 18 A 00530 Helsinki
rekisterikoodi	0148040200010000
peruskartta	3841 01 INARI, painettu 1985, Helsinki
koordinaatit	x = 7647 61, y = 3500 74 z = 125,63-126,10
kertomukseen liittyvät löydöt diarioitu	KM 23717:1-3 1.10.1987
aikaisemmat tutkimukset Saamen Museo II -asuinpaikalta	Esa Suominen, kaivaus 1984: KM 22443:1-303

Inari 13 kk Saamen museo II

Ote peruskartasta 3841 01 INARI (1985)

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Inari 13 -muinaisjäännösalueen Saamen Museo II -niminen osa-alue sijaitsee n. 950 m Inarin kirkolta luoteeseen, välittömästi Saamen Museon raja-aidan eteläpuolella ja laajan, maisemoidun sorakuopan itäpuolella. Ks. Inari 13 Kk. Vuopajan yleiskarttaa vuodelta 1987.

Alue on yläosastaan loivasti, alempaa jyrkemmin lounaaseen, etelään ja kaakkoon, kohti Vuopaja-lahden kosteikkoista länsiperukkaa viettävää rinnettä. Puusto on pääasiassa mäntyä, alempana kosteikon reunassa kasvaa pieniä lehtipuita. Pintakasvillisuus on puolukka-variksenmarja -tyyppiä. Maaperä on moreenia.

Sorakuopan reunat eivät juuri sorru, mutta paikalla liikutaan sen verran, että pintakasvillisuus ei pääse kunnolla juurtumaan. Niinpä Suomisen vuoden 1987 kaivausalue on vielä hyvin havaittavissa sorakuopan reunan myötäisesti, etelä-pohjoissuunnassa. Suomisen kaivausalueen pohjoispään itäpuolella on turvekasoja, käytöstä poistettu tieura lähtee kaivausalueen keskivaiheilta lounaaseen ja kaivausalueen kaakkoispuolella on rinteeseen kaivettu betoninen talonperusta.

DOKUMENTOINTI

Koekuopat on merkitty Inari 13 Kk. Vuopajan yleiskarttaan (1:2000) vuodelta 1987. Koekuoppien pinnat vaaittiin ja stratigrafia dokumentoitiin kirjallisesti. Kiintopisteenä käytettiin samaa betonisen talonpohjan luoteiskulmaa, jonka korkeuden - 123,68 m mpy - Suominen oli vuonna 1984 määrännyt käyttämällä TVL:n mittapistettä 178 (126.86 m mpy).

KOEKUOPAT

Koekuopat - 7 kpl - kaivettiin Suomisen kaivausalueen itäpuoleiselle alueelle, Saamen Museon raja-aidan ja Suomisen itäisimmän kaivausalueen väliin. Kuopat liitettiin Suomisen kaivausalueen koordinaatistoon tämän pohjoispäässä olevan pultin avulla (330/400). Mittaukset suoritettiin koekuoppien lounaiskulmasta.

Kuopat olivat kooltaan 0,5x0,5 m² ja ne kaivettiin koskemattomaan pohjahiekkaan saakka. Löydöt otettiin talteen kuopittain. Dokumentoinnin jälkeen kuopat peitettiin.

koekuoppa- numero ja koordinaatit	pinnan korkeus metriä mpy	stratigrafia ja kerros- ten rajat cm:ä pinnasta	löydöt
I: 329,5/410	126,10	turve ja humus 4 huuhtoutunut ja punai- seksi palanut hiekka 12 noki-hiilikerros 16 rikastumiskerros, joka vaihettuu koskemattomaksi pohjahiekaksi, kerroksen yläosassa rautaoksidia, isoja kiviä 41 koskematon pohjahiekka	ei
II: 329,5/420	125,80	turve ja humus 6 nokimaa 7 huuhtoutunut ja punai- seksi palanut hiekka 11 rikastumiskerros, jossa hiukan vahvaa rautaoksi- dia 20 hiilikokkareita ja rik- kipalaneita kiviä: liesi- kiveys, joka osin tuhou- tui kuoppaa tehdessä 36 rikastumiskerros, jossa hiukan vahvaa rautaoksidia 39 koskematon pohjahiekka, jossa hiukan rikastuneen hiekan läiskiä	ei

koekuoppnumero ja koordinaatit	pinnan korkeus metriä mpy	stratigrafia ja kerros- ten rajat cm:ä pinnasta	löydöt
III: 324,5/415	125,96	turve ja humus 13 nokimaa 14 huuhtoutumiskerros 16 rikastumiskerros, joka vaalenee alaspäin, hiekkaa, jossa melko paljon rautaoksi- dia 32 koskematon pohjahiekka	ei
IV. 319,5/420	125,73	turve ja humus 13 nokimaa 14 huuhtoutunut, osaksi punaiseksi palanut hiekkaa 20 rikastumiskerros, läpi- pääsemätön rautaoksidi- kerros, jossa isoja sorakiviä	ei
V:320/410	126,07	turve ja humus 17 nokimaa 19 huuhtoutumiskerros, jossa punaiseksi palaneen hiekan läiskiä ja hiilikeskittyymiä 21 rikastumiskerros 36 koskematon pohjahiekka	ei
VI: 314,5/405	125,63	turve ja humus 14 nokimaa 15 huuhtoutumiskerros 17 rikastunutta moreenia, jossa runsaasti rauta- oksidia 39 rikastunutta hienoa hiekkaa 42 koskematon pohjahiekka	ei

koekuoppa- numero ja koordinaatit	pinnan korkeus metriä mpy	stratigrafia ja kerros- ten rajat cm:ä pinnasta	löydöt
VII: 315/415	125,63	turve ja humus 11 nokimaa 13 huuhtoutumiskerros, osaksi punaiseksi palanut 16 rikastunutta moreenia, jossa rautaoksidia 43 koskematon pohjahiekka	pièce écaillée ja iskos kvartsia

NÄYTTEET

Koekuopassa II olleesta hiilikerroksesta, liedestä otettiin hiilinäyte radiohiiliajoitusta varten. Näytteenottokohdan koordinaatit ovat 329,5/420 ja korkeus merenpinnasta 125,44-125,60 m.

YHTEENVETO

Koekuopitetun alueen laajuus oli n. 225 m², josta koekuopat tekivät 1,75 m². Lukuunottamatta kuoppia III ja VI oli kuoppien stratigrafiassa havaittavissa punaiseksi palanutta hiekkaa; lisäksi kuopissa I, II ja V oli hiiltä joko huuhtoutumiskeroksessa tai tämän alapuolella. Kuopassa II oli 20-36 cm:n syvyydessä erittäin runsaasti kookkaita hiiliä ja rikkipalaneita kiviä - kyseessä lienee liesikiveys, joka koekuoppaa tehtäessä ainakin osittain tuhoutui. Löytöjä ei tullut kuin kuopasta VII: kvartsinen pièce écaillée ja iskos.

Stratigrafioissa havaitut seikat yhdessä löytöjen kanssa osoittavat, että asuinpaikka jatkuu - mahdollisesti hajanaisena - ainakin n. 225 m²:n suuruisella alueella Suomisen kaivausalueen itäpuolella. Lisäksi irtolöytönä - betonisen talonperustan koillispuolisesta luiskasta - talteenotettu kvartsikaavin osoittanee asuinpaikan jatkuvan alimmasta koekuopasta vielä 15 m etelään, mikä lisää tutkittavaa aluetta n. 150 m². Tutkittavan alueen kokonaispinta-ala olisi siten vähintään 375 m².